

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 146/02-25

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 4. decembra 2002 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcov Alexandra Bröstla a Jána Klučku v konaní o sťažnosti J. J., bytom Z., zastúpenej advokátom JUDr. D. S., K. Ch., vo veci porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jej práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I vo veci vedenej pod sp. zn. 14 C 321/97 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo J. J. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I vo veci vedenej pod sp. zn. 14 C 321/97 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Bratislava I p r i k a z u j e vo veci vedenej pod sp. zn. 14 C 321/97 konať bez zbytočných prietahov.

3. J. J. p r i z n á v a finančné zadost'učinenie vo výške 25 000 Sk (slovom dvadsaťpäťtisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Bratislava I p o v i n n ý jej zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Bratislava I j e p o v i n n ý nahradiť J. J. trovy konania vo výške 8 000 Sk (slovom osemtisíc slovenských korún) do 15 dní od právoplatnosti nálezu na účet advokáta JUDr. D. S., K. Ch.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 4. septembra 2002 doručené podanie J. J. (ďalej len „sťažovateľka“), bytom Z., zastúpenej advokátom JUDr. D. S., K. Ch., označené ako „Sťažnosť fyzickej osoby namietajúcej porušenie jej základného práva“. Z jeho obsahu vyplynulo, že sťažovateľka namieta porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a jej práva na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) vo veci sp. zn. 14 C 321/97, t. j. jej návrhu z 11. septembra 1997, ktorý podala ako oprávnená osoba proti Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky o priznanie odškodnenia za odvl'čenie a pobyt jej manžela A. J., v táboroch bývalého Zväzu sovietskych socialistických republík v dobe od 22. decembra 1944 do 24. júla 1947.

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti ďalej o. i. uviedla:

„Návrh som podala z toho dôvodu, že Ministerstvo spravodlivosti SR mi listom zo dňa 25. októbra 1996 číslo: 10 303/92-95/4863 nepriznalo finančnú náhradu za jeho odvl'čenie.

Dňa 16. júna 1998 som odvolala plnomocenstvo udelené v predmetnej veci môjmu právnenému zástupcovi JUDr. Z. K. CSc., advokátovi so sídlom v K. a splnomocnila som zastupovaním D. S., advokáta, so sídlom K. Ch.

Môj právny zástupca listom zo dňa 15. júna 1999 oznámil Okresnému súdu Bratislava I zmenu ohľadom právneho zastúpenia a zároveň požiadal súd o odstránenie prietáhov v konaní.

... Prvé pojednávanie na Okresnom súde Bratislava I sa uskutočnilo dňa 17. mája 2000 a až vtedy som sa dozvedela aj číslo konania pod ktorým je vedená moja právna vec č. k.: 14 C 321/97, teda po viac ako 2 rokoch a 7 mesiacoch, napriek tomu že právny zástupca už citovaným listom zo dňa 15. júna 1999 žiadal o odstránenie prietáhov v konaní. Od zaslania žiadosti uplynulo 11 mesiacov. Nie je mi známe, či medzi tým vo veci Okresný súd Bratislava I konal.

Na pojednávaní, ktoré sa uskutočnilo 17. mája 2000 účastníci konania nemali návrhy na dokazovanie a Okresný súd Bratislava I odročil pojednávanie na deň 27. septembra 2000, s tým že súd zváži dokazovanie. Súd ďalej urobí dopyt na Okresný štátny archív v Trebišove ohľadom zoznamu deportovaných osôb. V tomto prípade bolo odročené pojednávanie na dobu viac ako 4 mesiacov.

Cestou právneho zástupcu som oznámila Okresnému súdu Bratislava I listom zo dňa 02. júna 2000 číslo: 97/149-4, aby bol zabezpečený výsluch dvoch svedkov na Okresnom súde v Trebišove. Aj napriek tomuto písomnému oznámeniu sa dňa 27. septembra 2000 uskutočnilo pojednávanie na Okresnom súde Bratislava I, s tým že pojednávanie sa odročuje z dôvodu vypočutia svedkov cestou Okresného súdu v Trebišove. Uvedené pojednávanie z hľadiska procesnej ekonómie nemožno považovať za také pojednávanie, ktoré by prispelo k objasneniu skutočností potrebných pre rozhodnutie súdu.

Okresný súd v Trebišove navrhnutých svedkov vypočul dňa 28. novembra 2000 a Okresný súd Bratislava I ďalšie pojednávanie vytýčil až na deň 09. marca 2001. To znamená, že od úkonu ktorý vykonal Okresný súd v Trebišove do 09. marca 2001 uplynula lehota 3 mesiacov.

Okresný súd Bratislava I na pojednávaní dňa 09. marca 2001 pod sp. zn.: 14 C 321/97-41 v predmetnej veci rozhodol tak, že môj návrh zamietol a odporcovi

nepriznal trovy konania. Rozsudok bol doručený môjmu právnenému zástupcovi dňa 30. apríla 2001.

Dňa 11. mája 2001 som podala odvolanie proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I zo dňa 09. marca 2001 sp. zn.: 14 C 321/97-41.

Krajský súd v Bratislave o odvolaní rozhodol dňa 28. novembra 2001 pod sp. zn.: 14 Co 252/01 tak, že rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Žiadosťou zo dňa 25. februára 2002 som požiadala Krajský súd v Bratislave o zaslanie jeho rozhodnutia zo dňa 28. novembra 2001. Nakoľko na túto žiadosť som nedostala žiadnu odpoveď, dňa 10. mája 2002 som podala sťažnosť na Krajský súd v Bratislave so žiadosťou o odstránenie prieťahov v konaní. V sťažnosti som uviedla, že po uplynutí viac ako 5 mesiacov od vyhlásenia rozhodnutia som neobdržala rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave a zároveň som požiadala o odstránenie prieťahov v konaní. V sťažnosti som uviedla, že mi nie je známe či sa spis nachádza ešte na Krajskom súde Bratislava alebo už na Okresnom súde Bratislava I a preto som ho adresovala Krajskému súdu Bratislava.

Predsedička Krajského súdu Bratislava listom zo dňa 29. mája 2002 sp. zn.: Spr. 2138/02 mi oznámila, že spis bol Okresnému súdu Bratislava I vrátený späť dňa 08. marca 2002 a preto moju sťažnosť postúpila v zmysle § 19, 23 zák. č. 80/1992 Zb. o štátnej správe súdov v znení neskorších predpisov Okresnému súdu Bratislava I. Moju sťažnosť mal v tomto prípade vybaviť predseda Okresného súdu Bratislava I.

Až dňa 31. júla 2002 môjmu právnenému zástupcovi bolo doručené uznesenie Krajského súdu v Bratislave zo dňa 28. novembra 2001 týkajúce sa predmetnej právnej veci.

Odpoveď na moju sťažnosť zo dňa 10. mája 2002 ohľadom odstránenia prieťahov v konaní, ktorú som mala dostať od Okresného súdu Bratislava I do dnešného dňa som neobdržala. Taktiež považujem za potrebné uviesť, že od doručenia uznesenia Krajského súdu Bratislava zo dňa 28. novembra 2001 som neobdržala žiadnu písomnosť týkajúcu sa mojej právnej veci, ktorá by svedčila o tom, že súd postupuje v mojej veci bez zbytočných prieťahov.

Okresnému súdu Bratislava I trvalo zaslanie uznesenia Krajského súdu Bratislava zo dňa 28. novembra 2001 skoro 5 mesiacov a k dnešnému dňu mi nie je ani známe, kedy bude

vytýčené najbližšie pojednávanie resp. bude vykonaný úkon súdu v záujme toho, aby bolo právoplatne rozhodnuté v mojej právnej veci.

Považujem za potrebné vyzdvihnúť tú skutočnosť, že návrh som podala dňa 11. septembra 1997. Ku dňu podania tejto sťažnosti je to skoro 5 rokov a vychádzajúc z odôvodnenia uznesenia Krajského súdu Bratislava zo dňa 28. novembra 2001 bude potrebné vykonať ďalšie dôkazy, ktoré majú prispieť k objasneniu skutkového stavu. Aj táto skutočnosť svedčí o tom, že Okresný súd Bratislava I nepostupoval tak, aby mi nevznikli zbytočné preťahy.

... Iba postup súdu v dobe od 17. mája 2000 do 28. novembra 2000 možno považovať za konanie bez zbytočných preťahov. Za také však nemožno považovať už obdobie od 28. novembra 2000 do 09. marca 2001. Postup súdu v dobe od 08. marca 2002 do 31. júla 2002, keď bolo zaslané uznesenie Krajského súdu Bratislava I zo dňa 28. novembra 2001 je potrebné považovať jednoznačne za zbytočné preťahy, keď súdu trvalo približne 5 mesiacov, aby zaslal rozhodnutie druhostupňového súdu. Tento stav trvá naďalej vychádzajúc pritom z toho, že posledný krát v predmetnej veci konal Krajský súd Bratislava dňa 28. novembra 2001. Ku dňu podania tejto sťažnosti je to viac ako 9 mesiacov. Stav porušovania môjho citovaného základného práva naďalej trvá.“

Sťažovateľka žiadala, aby ústavný súd vydal nasledovný nález:

„Základné právo J. J. rod. B., trvale bytom Z., dôchodkyne na prerokovanie veci bez zbytočných preťahov podľa článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a článok 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I vo veci sp. zn.: 14 C 321/97 porušené bolo.

Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva J. J. rod. B., trvale bytom Z., dôchodkyňi finančné zadostučinenie ako náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 30 000,- Sk.

Uznesenie:

Okresný súd Bratislava I je povinný uhradiť J. J. náhradu trov konania pozostávajúce trov právneho zastúpenia vo výške 8 000,- Sk na účet právneho zástupcu v lehote do 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

Keďže sťažnosť sťažovateľky spĺňala všetky zákonom predpísané náležitosti podľa § 20 a § 50 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a neexistovali žiadne dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde, ústavný súd ju 11. septembra 2002 prijal na ďalšie konanie.

Podľa § 29 ods. 6 zákona o ústavnom súde sa ústavný súd 18. septembra 2002 obrátil na predsedu okresného súdu so žiadosťou o vyjadrenie k prijatej sťažnosti sťažovateľky. Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení z 8. októbra 2002 doručenom ústavnému súdu 14. októbra 2002 (Spr. 2067/02) uviedol:

„...dovoľujeme si Vám v úvode nášho vyjadrenia oznámiť, že netrváme na ústnom prejednaní podanej ústavnej sťažnosti.

Navrhovateľka vo svojej ústavnej sťažnosti poukazuje na prieťahy v konaní, vedenom na tunajšom súde pod sp. zn. 14 C 321/97. V zásade poukazuje na dva prieťahy: - prvý za obdobie od podania žaloby do určenia prvého termínu pojednávania, - druhý za obdobie od doručenia spisu z odvolacieho súdu do doručenia jeho rozhodnutia účastníkom konania.

Pokiaľ ide o samotné vyjadrenie k podanej ústavnej sťažnosti, navrhujeme Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len ústavný súd), aby podanú ústavnú sťažnosť zamietol ako nedôvodnú. Podľa znenia čl. 48 ods. 2), veta prvá Ústavy Slovenskej republiky každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Ako to je zrejmé z citovaného, predpokladom konštatovania, že došlo k porušeniu tohto ústavného práva je objektívna existencia „zbytočných prieťahov“ v konaní. Ako to následne uvedieme, v konaní sp. zn. 14 C 321/97 nedošlo k zbytočným prieťahom.

K prvému prieťahu: Okresný súd Bratislava I je súdom, ktorý už niekoľko rokov trpí na nedostatok sudcov na strane jednej a vysokým počtom rozhodovaných vecí na strane druhej. Tento problém, ktorý sa vedeniu súdu i napriek snahe nepodarilo vyriešiť, sa nutne začal prejavovať v náraste tzv. reštančných vecí. V záujme toho, aby nedochádzalo k neúmernému starnutiu vecí, prijalo vedenie súdu zásadu (zakotvenú v rozvrhu práce), podľa ktorej sa jednotlivé veci vybavujú podľa poradia, v akom boli súdu doručené. V praxi

to znamená, že najprv sa vybavovali veci reštančné a podľa toho, ako boli tieto veci rozhodované boli vytyčované postupne veci ďalšieho nápadu. Práve tento (nepriaznivý) stav spôsobil, že v označenej veci bol termín pojednávania stanovený až 28. 2. 2000 na 17. 5. 2000. Skutočnosť, že nejde o argument vymyslený, potvrdzuje fakt, že od termínu prvého pojednávania bola vec plynulo vybavovaná až do rozhodnutia vo veci samej.

K druhému prieťahu: Predmetný spis bol po rozhodnutí o odvolaní žalobkyne vrátený odvolacím súdom dňa 8. 3. 2002. V tom čase konajúca zákonná sudkyňa vybavovala v súdnom oddelení 14 C cca 381 vecí. Pretože medzičasom došlo k opätovnému zníženiu sudcov Okresného súdu Bratislava I odchodom sudkyne, vybavujúcej tzv. poručenské veci, na materskú dovolenku (bez náhrady) bolo nutné prerozdeliť poručenské oddelenie medzi iné dve sudkyne. Jednou z nich bola sudkyňa, ktorá je zákonnou sudkyňou súdneho oddelenia 14 C. Takýmto spôsobom jej pribudlo na rozhodnutie ďalších cca 180 vecí, nepočítajúc do toho veci priebežného nápadu. Konanie v poručenských veciach má všeobecnú prioritu, čo iste nie je potrebné ctenému ústavnému súdu ozrejmovať. Táto situácia sa následne prejavila v tom, že časové úseky medzi jednotlivými úkonmi sudkyne v ostatných veciach sa predĺžili. Preto bolo rozhodnutie odvolacieho súdu doručované účastníkom konania sp. zn. 14 C 321/97 až 23. 7. 2002.

Ako to je zrejmé z uvedeného, v prejednávanej veci 14 C 321/97 nedošlo k zbytočným prieťahom a preto si dovoľujeme navrhnúť ústavnému súdu, aby prijatú ústavnú sťažnosť zamietol v celom rozsahu, vrátane navrhovaného finančného zadosťučinenia a náhrady trov konania.“

Sťažovateľka sa vo svojom oznámení doručenom ústavnému súdu 24. septembra 2002 vyjadrila, že netrvá na ústnom pojednávaní vo veci prijatej sťažnosti.

II.

Sťažovateľka sa svojou sťažnosťou domáhala vyslovenia porušenia svojho práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého „Každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov...“, ako aj práva upraveného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého „Každý má právo na prerokovanie veci v primeranej lehote...“

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Odstránenie stavu právnej neistoty je podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov“ (II. ÚS 61/98), pričom tento účel možno dosiahnuť zásadne právoplatným rozhodnutím. Nepostačuje, že štátny orgán vo veci koná (II. ÚS 26/95). K vytvoreniu „stavu právnej istoty preto dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu“ (I. ÚS 10/98). Podľa názoru ústavného súdu možno preto za konanie (postup) súdu odstraňujúce právnu neistotu účastníka súdneho konania považovať také, ktoré smeruje k právoplatnému rozhodnutiu vo veci.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (II. ÚS 74/97, I. ÚS 70/98) ústavný súd zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria ústavný súd považuje aj povahu prejednáwanej veci.

Preskúmaním doterajšieho konania okresného súdu ústavný súd zo spisu vo veci sp. zn. 14 C 321/97 zistil nasledovné skutočnosti.

1. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť veci, ústavný súd zo súdneho spisu zistil, že predmetom konania pred okresným súdom je žaloba na priznanie odškodnenia za odvlčenie 22. decembra 1944 do Zväzu sovietskych socialistických republík. V tomto spore sa posudzuje nárok na odškodnenie vyplývajúci zo zákona Slovenskej národnej rady č. 319/1991 Zb. o zmiernení niektorých majetkových a iných krívd a o pôsobnosti orgánov štátnej správy Slovenskej republiky v oblasti mimosúdnych rehabilitácií v znení neskorších predpisov (predovšetkým zákona č. 86/1994 Z. z.), pričom jeho dôvodnosť sa overuje na základe vykonaného dokazovania (v danom prípade ide o posúdenie okolností rozhodujúcich pre odlíšenie protiprávneho odvlčenia civilnej osoby od jej zajatia). Výklad

a používanie tejto právnej úpravy sú stabilizované a obsahujú aj metodiku postupu všeobecných súdov v uvedených sporoch. Vec v danom štádiu nie je právne a skutkovo zložitá, ide v nej o doplnenie už predložených dôkazov a o ich právnu kvalifikáciu.

2. Správanie sťažovateľky počas celej doby konania vo veci sp. zn. 14 C 321/97 možno hodnotiť ako súčinnosť, v dôsledku čoho neprispelo k zdĺhavosti konania. Ústavný súd zistil, že sťažovateľka, resp. jej právny zástupca, sa zúčastnili na všetkých nariadených pojednávaniach vo veci pred súdom prvého stupňa. Ústavný súd nezistil pri skúmaní správania sťažovateľky žiadnu závažnú skutočnosť, ktorá by mala byť v jej neprospech pri posudzovaní zbytočných prietáhov v tomto konaní.

3. V samotnom postupe okresného súdu ústavný súd zistil jeho nečinnosť v konaní sp. zn. 14 C 321/97, a to bez existencie zákonných prekážok jeho konania. Prvý takýto prietah (v dĺžke 30 mesiacov) ústavný súd zistil od 16. septembra 1997 (keď návrh došiel na okresný súd) do 28. februára 2000 (keď bolo nariadené prvé pojednávanie vo veci), pričom skutočnosť, že okresný súd „už niekoľko rokov trpí na nedostatok sudcov ...a vysokým počtom rozhodovaných vecí“, nemôže ísť na ťarchu sťažovateľa.

Podľa stabilnej judikatúry platí, že nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť súdne konanie, nezabavuje štát zodpovednosti za zbytočné prietahy v súdnom konaní (II. ÚS 40/97, III. ÚS 17/02). Námietka pretrvávajúceho vysokého nápadu na občianskoprávnom úseku či námietka personálneho oslabenia tohto úseku v priebehu roka a v tej súvislosti veľkého počtu nevybavených vecí nemá povahu okolnosti, ktorá by vylučovala alebo znižovala zodpovednosť súdu za rozhodnutie vo veci občana, ktorý sa naň obrátil.

V období od 28. februára 2000 do 9. marca 2001 okresný súd konal. Nariadil dve pojednávania (17. mája 2000 a 27. septembra 2000) a po vykonaní dožiadaného dokazovania výsluchom svedkov na Okresnom súde Trebišov 28. novembra 2000 rozhodol vo veci rozsudkom z 9. marca 2001, ktorým zamietol návrh sťažovateľky. Po odvolaní sťažovateľky proti tomuto rozsudku z 11. mája 2001 Krajský súd v Bratislave napadnutý

rozsudok 28. novembra 2001 zrušil podľa § 221 ods. 1 písm. a) Občianskeho súdneho poriadku a vec mu vrátil na ďalšie konanie (8. marca 2002).

Ďalšiu nečinnosť (v dĺžke takmer 6 mesiacov) ústavný súd zistil v období od 8. marca 2002, keď bolo okresnému súdu doručené zrušovacie uznesenie odvolacieho súdu, do obdobia podania sťažnosti sťažovateľky ústavnému súdu, t. j. do 4. septembra 2002, pričom dôvody pre hodnotenie tohto obdobia ako zbytočného priet'ahu sú v zásade rovnaké ako v predchádzajúcom prípade zbytočných priet'ahov.

Z uvedeného ústavný súd zistil, že z celkovej dĺžky doterajšieho konania pred okresným súdom vo veci sp. zn. 14 C 321/97 tento súd tri roky (36 mesiacov) nekonal vôbec z dôvodov, ktoré nemôžu ísť na ťarchu sťažovateľa.

Vychádzajúc z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol, že postupom okresného súdu v konaní sp. zn. 14 C 321/97 došlo k zbytočným priet'ahom v súdnom konaní, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

III.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo porušil, aby vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže zároveň na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

1. Ústavný súd v súlade so svojím rozhodnutím o porušení základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 a čl. 6 ods. 1 dohovoru v zmysle § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde prikázal okresnému súdu, aby vo veci sp. zn. 14 C 321/97 konal bez zbytočných priet'ahov.

2. V súvislosti s úpravou sťažnosti čl. 127 ods. 3 ústavy ustanovuje: „Ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.“

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde „Ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha“. Z ustanovenia § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde vyplýva, že primerané finančné zadosťučinenie má povahu náhrady nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch.

Sťažovateľka požadovala finančné zadosťučinenie vo výške 30 000 Sk, pričom svoju žiadosť odôvodnila nasledovne: *„Moja nemajetková ujma spočíva v tom, že sa nachádzam v právnej neistote, či uvedené finančné prostriedky mi budú priznané alebo nie... Uvedené zadosťučinenie by podľa môjho názoru bolo primerané k základnému právu, ktoré porušil resp. stále ešte porušuje Okresný súd Bratislava I.“*

Pri určení výšky primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu. Súčasne sa pritom riadil úvahou, že cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je zmiernenie nemajetkovej ujmy, nie prípadná náhrada škody.

Hoci ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby v označenom súdnom konaní konal bez zbytočných prietáhov, vychádzal z názoru, že porušenie základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno účinne odstrániť len uplatnením tejto jeho právomoci. Porušenie základného práva sťažovateľky je zvýraznené tým, že ide o spor, ktorý vznikol na základe zákona o zmiernení niektorých majetkových a iných krívd z minulosti, teda o spor pri ktorom by sa predpokladalo, že súd bude s osobitnou starostlivosťou skúmať, či sú alebo nie sú splnené podmienky na nápravu tých krívd, na odstránenie ktorých bol uvedený zákon prijatý. V dôsledku toho (a vzhľadom na dobu nečinnosti označeného súdu) považoval za potrebné rozhodnúť aj o náhrade

nemajetkovej ujmy, ktorá sťažovateľke vznikla, a to priznaním primeraného finančného zadosťučinenia.

Vzhľadom na celkovú dobu konania okresného súdu poznačenú zbytočnými priet'ahmi v konaní vedenom na tomto súde pod sp. zn. 14 C 123/97, berúc do úvahy skutočnosť, že sťažovateľka sa o predĺženie tejto doby nijako nepričinila, a zohľadňujúc konkrétne okolnosti prípadu vrátane pozície sťažovateľky, princípov spravodlivosti a spôsobu zavŕšenia ochrany základných práv človeka, ústavný súd považoval priznanie sumy 25 000 Sk za primerané zadosťučinenie podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde priznal sťažovateľke náhradu trov vo výške 8 000 Sk (§ 1 ods. 3, § 16 a § 25 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnej pomoci), pričom vychádzal z výšky priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok roku 2001, ktorá bola 11 963 Sk. Náhrada bola priznaná za dva úkony v plnej výške 3 900 Sk a po 100 Sk režijný paušál.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. decembra 2002